

שרי מואב חששו לכבוד הדברים שידבר הקב"ה וזקני מדין לא חששו והלכו
 דָּבַר אַחֵר פִּירוּשׁ אַחֵר וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בָּלָעַם, כִּמָּה
 יָאוֹת הָיָה לוֹן לְבָנֵי מִדְיָן דְּאִזְלִי, אִי רְעוּתָא
 דְּלָהוֹן הֵכִי כִּמָּה טוֹב הִיָּה לָהֶם לִזְקֵנֵי מִדְיָן שֶׁהִלְכוּ אִילּוּ בִּאֲמַת רְצוֹנָם הִיָּה לִלְכַּת לְפִי
 שִׁדְעוּ שֶׁהִקְבִּ"ה לֹא רוֹצֵה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל. אָבֵל יִשְׁיבָה דִּיתִיבוּ אֵינּוֹן
 דְּמוֹאָב, גְּרָמָא לוֹן טַב, בְּגִין דְּאַשְׁתָּאֲרוּ תַּמָּן אֲבֵל הִשְׁיבָה
 שִׁישְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בָּלָעַם גִּרְמָה לָהֶם טוֹב לְפִי שֶׁהֵם נִשְׁאָרוּ שֵׁם לְשִׁמוּעַ אֶת דְּבַר ה' .
 וּמֵאֵן דְּאִזְלוּ אֵינּוֹן דְּמִדְיָן, גְּרָמִי לוֹן בִּישׁ אֲבֵל מָה שֶׁהִלְכוּ מִשֵּׁם
 שְׂרֵי מִדְיָן גֵּרַם לָהֶם רַעָה. כִּמָּי טַעְמָא וּמָה הִטְעַם. אֵלִין חֲשִׁישׁוּ לִיקָרָא
 דְּמִלָּה דְּקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וַיִּתִּיבוּ. וְאֵלִין לָא חֲשִׁישׁוּ לָהּ
 כְּלוּם. וְאִזְלוּ לְאַרְחִיָּהּ לְפִי שֶׁשְׂרֵי מוֹאָב חֲשִׁישׁוּ לְכַבּוֹד הַדְּבָרִים שִׁידְבֵּר
 הַקְּב"ה וְלִכְּן נִתְעַכְּבוּ שֵׁם, אֲבֵל זְקֵנֵי מִדְיָן לֹא חֲשִׁישׁוּ לְדְבָרֵי הַשִּׁי"ת כֻּלָּל וְלִכְּן הִלְכוּ לְדִרְכָּם.

זקני מדין לא חששו לשמוע את דבר ה' ונענשו

בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר הָהוּא רָשָׁע, וְהַשִּׁיבוֹתִי אֶתְכֶם דְּבַר
 כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה. מִיד אֲזַדְעִעֻ אֵינּוֹן
 דְּמוֹאָב לְמִלָּה דָּא, וַיִּתִּיבוּ תַּמָּן. בְּשַׁעָה שֶׁאָמַר לָהֶם בָּלָעַם שִׁישִׁיב לָהֶם
 כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר ה' מִיד הִזְדַּעְעוּ שְׂרֵי מוֹאָב לְדַבֵּר זֶה וַיֵּשְׁבוּ שֵׁם לְשִׁמוּעַ אֶת דְּבַר ה' . וְאֵינּוֹן
 דְּמִדְיָן לֹא חֲשִׁישׁוּ לְדָא כְּלוּם, וְאִזְלוּ לוֹן, וְאַתְעֵנְשׁוּ
 לְבָתָר וְאִילוּ זְקֵנֵי מִדְיָן לֹא חֲשִׁישׁוּ לִזֶּה כְּלוּם וְהִלְכוּ לָהֶם לְדִרְכָּם וְלִכְּן נִעְנְשׁוּ אַחֵר כֵּךְ.

וְעַל דָּא וּעַל כֵּן כְּתוּב וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בְּלָעַם כִּי חֲשָׁשׁוּ לַדָּבָר

ה' מה שאין כן זקני מדין שלא חששו והלכו להם.

בלעם אמר כאשר ידבר ה' אלי שם הוי"ה מיד ויבוא אלהים אל בלעם מסט"א
בַּתְּהוּא לִילִיָּא, הַהוּא רָשָׁע לְחִישׁ לְחִישִׁין, וְעֵבִיד
בְּלָטִין, וְאַמְשִׁיךְ עָלֶיהָ רוּחָא מְלֵעִילָא באותו

הלילה היה בלעם הרשע לוחש לחשים ועושה מעשה להטים שאומרים אותם בלט ובחשאי
והמשיך עליו רוח טומאה מלמעלה, מִיד וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם וְלֹא
נֹאמֵר וַיָּבֹא ה' כְּמוֹ שֶׁהוּא אָמַר שִׁישִׁיב "כֹּאשֶׁר יִדְבֹּר ה' אֵלַי" בְּשֵׁם הוִי"ה, אֱלֹהִים
סֶתֶם, דִּרְגָא דִּילִיָּה מְסֻטָּרָא אַחֲרָא דְשִׁמְאָלָא והכוונה
לאלהים שמדרגתו מסט"א שבשמאל.

שלושה הקב"ה ניסה אותם שניים לא עמדו בניסיון חזקיה ובלעם ואחר עמד
בניסיון יחזקאל

וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ. (במדבר כב) דִּרְגָא דִּילִיָּה,
מְסֻטָּרָא אַחֲרָא דְשִׁמְאָלָא הוּא, דִּקָּא אַעֲטְרִיד
לְמִשְׁאֵל אם היה אלהים דקדושה לא היה צריך לשאול אך כיון שהיה ממדרגת הסט"א

לכן היה צריך לשאול מי האנשים האלה שבאו אליו. וְאַף עַל גַּב דְּחִבְרִיָּא
אַתְּעֵרוּ בְּדָא, בְּגוּוּנָא אַחֲרָא ואע"פ שהחברים התעוררו בפסוק זה
ופרשוהו באופן אחר, וְאִינוּן אֲמָרִי דְקִדְשָׁא בְרִיד הוּא (עבד ביה)
נְסִיוֹנָא עֵבֶד לִיָּה בְּמַלּוּי והם פירשו שהקב"ה שאל אותו והרי הוא יודע הכל

הלימוד היומי

אלא שעשה לו נסיון בדברים אלו שיחשוב שאינו יודע מי הם וכאילו ח"ו אין הכל גלוי לפניו. **הִלַּתָּא הָווּ** שלשה היו שהקב"ה ניסה אותם כך, **וְחָדַד חִזְקִיָּה** כאשר מלך בבל שלח אליו ספרים ומנחה ובא ישעיהו ושאל אותו מי הם שבאו אליו ומה אמרו לו. **וְחָדַד יְחִזְקֵאל** שהקב"ה העבירו בבקעה והיא מלאה עצמות יבשות מאוד "ויאמר אלי בן אדם התחיינה העצמות האלה". **וְחָדַד בְּלָעֵם** ששאל לו הקב"ה מי הם האנשים האלה עמך. **תִּרְיִן לָא קִיִּימוּ בְּדָקָא יְאוּת, וְחָדַד קָאִים** ושנים מהם לא עמדו בנסיון כראוי ואחד עמד בו. **וּמְנוּ** ומיהו שעמד בו **יְחִזְקֵאל**. **דְּכַתִּיב** כמו שכתוב שה' שאל אותו, (יחזקאל לז) **הִתְחַיֵּינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה, וְאִיהוּ תָב וְאָמַר, וְהוּא הָשִׁיב וְאָמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶתָּה יִדְעָתָּ. חִזְקִיָּהוּ אָמַר, (מלכים ב כ) מֵאֲרִץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבְּבֶל** והיה צריך להשיב לישעיהו הלא אתה נביא ה' ובודאי ידעת **בְּלָעֵם אָמַר** גם טעה והשיב **בָּלָק בֶּן צְפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי, חָשִׁיב אֲנִי בְּעֵינֵי מַלְכִּין וְשְׁלִיטִין** ובא להראות בזה לקב"ה שהוא חשוב בעיני מלכים ושליטים. **וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִיל לִיָּה לְמַטְעֵי לִיָּה, דְּכַתִּיב** והקב"ה שאל אותו את זה כדי להטעות אותו כמו שכתוב, (איוב יב) **מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיֹּאבְדֵם וְאוֹקְמוּהָ** וכבר ביארוהו שהקב"ה מגדל את הגויים ונותן להם כח וממשלה ואחר כך מאבדם אי נמי כמו שביאר המנחת שי משגיא עם שין ימנית, מלשון שגגה שהקב"ה נותן להם מקום לטעות ומאבדם.

כּוֹתִי מִקֶּשֶׁה לְרַבִּי אֱלֶעָזָר שֶׁמֶשֶׁה בֶּאֱלֵה קִבְּ"ה וְאֵילֹו בְּבִלְעָם כְּבִיכּוֹל הַקִּבְּ"ה
בֶּאֱלֵי

חֵד כּוֹתִי שְׂאִיל לְרַבִּי אֱלֶעָזָר, אָמַר לִי שֶׁאֵל כּוֹתִי אֶחָד אֶת רַבִּי
אֱלֶעָזָר אָמַר לוֹ, חֵילָא תְּקִיפָא חֲמִינָא בִּיהַ בְּבִלְעָם, יִתִּיר
מִמֶּשֶׁה אֲנִי רוֹאֶה שֶׁלְּבִלְעָם הִיָּה כַּח חֹזֵק יוֹתֵר אֲפִילוֹ מִמֶּשֶׁה. דִּיאֵילֹו בְּמֶשֶׁה
כְּתִיב שֶׁהָרִי בְּמֶשֶׁה כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶל מֶשֶׁה מִשְׁמַע שֶׁרַק הִיָּה קוֹרֵא לוֹ אֲלֵי
וְלֹא הִיָּה הַקִּבְּ"ה בֶּאֱלֵי. וּבְבִלְעָם (דף ר' ע"ב) כְּתִיב, וְאֵילֹו בְּבִלְעָם כְּתוּב
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם, וְכְתִיב וַיִּבֹּא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם
הָרִי שֶׁהַקִּבְּ"ה בְּכַבּוּדוֹ וּבַעֲצָמוֹ גַּם בֶּאֱלֵי וְלֹא רַק קוֹרֵא לוֹ.

רַבִּי אֱלֶעָזָר עוֹנֶה לְכוֹתִי בְּמִשַּׁל הַמֶּלֶךְ וְהַמְצוּרֶה שֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹצֵא אֶל הַמְצוּרֶה
אָמַר לִי הִשִּׁיב לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזָר לְמַלְכָּא דִּיתִיב בְּהִיכְלִיהַ עַל
בְּרִסְיָא, חֵד סָגִיר קָרָא לְתַרְעָא מִשַּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב
בְּאַרְמוֹנוֹ עַל כִּסְאוֹ וְהִיָּה מְצוּרֶה אֶחָד עוֹמֵד וְקוֹרֵא עַל הַשַּׁעַר כְּדֵי לִיכְנֹס לְאַרְמוֹן. אָמַר,
מֵאֵן הוּא דְּבִטֵּשׁ לְתַרְעָא שֶׁאֵל הַמֶּלֶךְ מִי הוּא שְׂדוּפֵק עַל הַשַּׁעַר. אָמְרוּ,
סָגִיר פִּלָּן אָמְרוּ לוֹ זֶהוּ מְצוּרֶה פְּלוּנִי שְׂרוּצָה לִיכְנֹס. אָמַר לֹא יִיעוֹל
הָכָא, וְלֹא יִטְנֶף הִיכְלָא אָמַר הַמֶּלֶךְ אֵינִי רוֹצֶה שִׁיכְנֹס לְכַאן וְיִטְנֶף לִי אֶת
הָאַרְמוֹן, יִדְעָנָא דְּאֵי בְּשִׁלְיָחָא אֵימָא לִי, לֹא חֵיִישׁ אֲבֵל יוֹדֵעַ
אֲנִי שֶׁאִם אֲשַׁלַּח לוֹ שְׁלִיחַ לְכַךְ הוּא לֹא יַחֲשׁוּשׁ וְיִשְׁאַר כֵּאֵן. וַיִּיזֵל בְּרִי וַיִּסְתַּב
וַיִּקְרַב בְּהַדְרָה וְהָבֵן שְׁלִי יֵלֵךְ וַיִּקְרַב אֲלֵי וַיִּטְמָא עַל יְדוֹ. אֲבֵל אָנָּא
אֵיזֵל, וְאַנְגִּיזִים בִּיהַ, דִּירְחֵק אֶרְחִיָּה מְמוֹתָבָא דְּבְרִי,

הַלִּימוּד הַיּוֹמוֹ